

Kúria

ítélete

Az ügy száma: Bt.III.855/2024/6.

A határozat szintje: törvényességi jogorvoslat

A tanács tagjai: Molnár Ferencné dr., a tanács elnöke

Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla, előadó bíró

Dr. Bartkó Levente, bíró

Dr. Hornyák Szabolcs János, bíró

Dr. Varga Eszter, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2024. december 10.

Az ügy tárgya: kábítószer-kereskedelem büntette

Terhelt(ek): terhelt

Első fok: Pécsi Törvényszék, 23.B.193/2023/15., ítélet,
előkészítő ülés, 2023. szeptember 26.,

jogerős: 2023. szeptember 26.

Az indítvány előterjesztője: a legfőbb ügyész

Rendelkező rész

A Kúria a kábítószer-kereskedelem büntette miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a legfőbb ügyész által a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslati indítványt elbírálva megállapítja, hogy a Pécsi Törvényszék 23.B.193/2023/15. számú ítéletének a terhelttel szemben kiszabott közügyektől eltiltás tartamát megállapító rendelkezése törvénysértő.

Az ítéletet megváltoztatja annyiban, hogy a terhelttel szemben kiszabott közügyektől eltiltás mellékbüntetés mértékét 5 (öt) évre enyhíti.

A Kúria ítélete ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

I.

[1] A Pécsi Törvényszék a 2023. szeptember 26. napján tartott előkészítő ülésen meghozott 23.B.193/2023/15. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki kábítószer-kereskedelem büntettében [Btk. 176. § (1) bekezdés IV. fordulat, (3) bekezdés]. Ezért öt 6 év 6 hónap fegyházban végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre és 7 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad részének, legkevesebb három hónapnak a kitöltését követő nap. A terhelttel szemben 6.000 forint, illetve további 27.000 forint erejéig vagyonekobzást rendelt el. Rendelkezett a terhelt által előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, a bűnjelekről, kötelezte továbbá az eljárás során felmerült bűnügyi költség megfizetésére.

[2] Az ítéletet valamennyi jogorvoslatra jogosult tudomásul vette, így az 2023. szeptember 26. napján jogerőre emelkedett.

II.

[3] A Pécsi Törvényszék 23.B.193/2023/15. számú ítélete ellen a legfőbb ügyész BF.628/2024/3. szám alatt terjesztett elő – a Be. 667. § (1) bekezdése szerint – jogorvoslati indítványt a törvényesség érdekében annak megállapítása végett, hogy a megtámadott ítélet törvénysértő.

[4] Indokai szerint, ha a bíróság a bűnösséget beismerő nyilatkozatot az előkészítő ülésen fogadta el, nem szabhat ki súlyosabb büntetést, mint amelyet a vádirat, vagy az ügyész előkészítő ülés megkezdése utáni indítványa tartalmaz. A jelen ügyben a bíróság az ügyészség által a terhelte beismerése esetére tett indítványában foglaltakhoz képest hosszabb tartamú közügyektől eltiltást szabott ki a terhelttel szemben.

[5] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria állapítsa meg a törvénysértést, és a jogerős ítéletet akként változtassa meg, hogy a terhelttel szemben kiszabott közügyektől eltiltás mértékét a vádirat szerinti 5 évre enyhítse.

III.

[6] A legfőbb ügyész törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslata a következők szerint alapos.

[7] A Be. 667. § (1) bekezdése alapján a legfőbb ügyész a bíróság törvénysértő jogerős ügydöntő határozata és végleges nem ügydöntő végzése ellen a Kúriánál a törvényesség érdekében jogorvoslatot jelenthet be – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel –, vagyis, ha a jogerős (végleges) határozat más jogorvoslattal nem támadható meg.

[8] A törvényességi jogorvoslat nem a konkrét felek, hanem csak a legfőbb ügyész által igénybe vehető jogi eszköz, melynek elsődleges célja nem a felekre kiható határozat (döntés) elérése, hanem annak deklarációja, hogy a megtámadott határozat egésze vagy annak valamely rendelkezése törvénysértő. Törvényi korlátja, hogy a Kúria határozata ellenében, továbbá perújítási, felülvizsgálati vagy egyszerűsített felülvizsgálati okból nem vehető igénybe.

[9] Jelen ügyben a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslati eljárásnak alanyi, tárgyi és tartalmi feltételei a következők szerint egyaránt adóttak.

[10] A törvény nem határozza meg a törvénysértés mibenlétét, vagyis azt, hogy annak megállapítására anyagi, avagy eljárásjogi ok adhat-e alapot.

[11] Kétségtelen, hogy a Kúria döntési jogkörére vonatkozó szabály számos anyagi jogi elemet rögzít, azonban ez korántsem jelenti azt, hogy a legfőbb ügyész indítványa kizárólag

anyagi jogi kérdésekre szorítkozhat. A Kúria gyakorlata következetes abban, hogy eljárásjogi kérdést érintő – ezen belül kényszerintézkedések, közte vádemelés előtt hozott bírósági határozat kapcsán felmerült – kérdésekben is határozott (Bt.I.130/2012/3.; Bt.III.24/2016/4.; Bt.II.357/2018/6.; Bt.III.750/2019/21.).

[12] Ez következik abból, hogy a szabályozás, a jogintézmény jogépségi célt szolgál; vagyis azt, hogy a jogerő (avagy a véglegesség) bekövetkezte, tehát fellebbezés, illetve más törvényi lehetőség hiányában se maradjon megválaszolatlanul a legfőbb ügyész törvényességi aggálya. Ez a szabályozás kétségtelen közjogi természetű megfontolása.

[13] Általánosságban valamely bírói rendelkezés vagy azért lehet törvénytörő, mert rossz (jogi, avagy ténybeli) választ ad, vagy pedig azért, mert nem ad választ.

[14] Ehhez képest egy bírói rendelkezés egyfelől azért törvénytörő, mert a törvény valamely konkrét, kötelező szabályát megszegi (ami inkább anyagi jogi természetű), avagy ún. abszolút eljárási szabálysértést vét.

[15] Másfelől azért törvénytörő, mert olyan törvényi szabályt sért, amelynek alkalmazását a törvény a bíró számára más törvényi szabályokkal összhangban, törvényi korlátok között biztosítja. Ezek főleg olyan eljárásjogi kérdések, amelyek értelmezést igényelnek. Ilyenkor arról van szó, hogy az ilyen bírói rendelkezés nem illeszkedik a törvénybe, ez azonban nem mérlegelés, hanem jogi értékelés következménye. Értelmszerűen ide tartozik az is, amikor a bíró adott esetben olyan anyagi jogi rendelkezést, amelynek értelmezése az ítélezési gyakorlatban következetes, tévesen, okatlan tartalommal lát el.

[16] További esete a törvénytörésnek, amikor a bíró a törvény diszkrecionális lehetőségével (a törvény által delegált, átadott mandátummal) élve alkalmazza a törvényt, és ez valamelyik fél számára sérelmes. Ezek leginkább a jogkövetkezmények körébe tartoznak, s mérlegelés eredményei. Ilyenkor is szó lehet azonban arról, hogy a rendelkezés a törvény elvi sérelmével jár. De ez a helyzet akkor is, ha a bíró hallgat, és nem foglalkozik olyan kérdéssel, ami a határozata rendelkezésével összefüggő; ez nem konkrét törvényi szabály megsértése, hanem egyoldalúság. Végül van az a törvénytörés, ami nem más, mint direkt büntetőjogi szabályba, tilalomba ütközés, ez egyben perújítási ok is [Be. 637. § (1) bekezdés e) pont].

[17] Jelen ügyben a legfőbb ügyész jogorvoslati kifogása a bűnösséget az előkészítő ülésen beismerő, a tárgyaláshoz való jogáról lemondó terhelt esetében a vonatkozó (mértékes) ügyészi indítványban foglaltakhoz képest hosszabb tartamú közügyektől eltiltás mellékbüntetést kiszabó ítéletre vonatkozó.

[18] Ha a bíróság az előkészítő ülésen a vádlott beismerését végzéssel elfogadja és nem látja akadályát az ügy előkészítő ülésen való elintézésének, a vádlottat a büntetékiszabási körülményekre is kihallgatja, majd az ügyész és a védő felszólalását követően az ítéletét az előkészítő ülésen is meghozhatja [Be. 504. § (4)-(6) bekezdés].

[19] A Be. 565. § (2) bekezdése értelmében, ha a bíróság a bűnösséget beismerő nyilatkozatot az előkészítő ülésen fogadta el, nem szabhat ki súlyosabb büntetést, illetve nem

alkalmazhat súlyosabb intézkedést, mint amelyet a vádirat, illetve az 502. § (1) bekezdése alapján előterjesztett indítvány tartalmaz.

[20] E rendelkezés lényege, hogy a bíróság számára az alkalmazható szankció korlátja a vádirat, illetve az előterjesztett ügyészi indítvány tartalma.

[21] A Kúria mindezek alapján a következőkre mutat rá.

[22] Eljárási szabálysértés miatt a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak van helye [Be. 648. § b) pont] a Be. 649. § (2) bekezdésében felsorolt esetekben. E törvényhely d) pontja alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozatával szemben felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a határozatát a 607. § (1) bekezdés b) pontjában, vagy a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg.

[23] A Be. 608. § (1) bekezdése a feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértéseket tartalmazza, azonban ezek között nem szerepel az előkészítő ülésen elfogadott beismerő vallomás alapján meghozott ítéletben, a vádiratban, illetve a Be. 502. § (1) bekezdése alapján előterjesztett indítványban megjelölt szankciónál akár súlyosabb, akár hátrányosabb büntetés, illetve intézkedés alkalmazása.

[24] A Be. 649. § (2) bekezdés e) pontja a súlyosítási tilalom megsértése esetén biztosítja a felülvizsgálat lehetőségét. A súlyosabb büntetés, illetve intézkedés fogalma kétségtelenül a súlyosítási tilalom (Be. 595. §) rendelkezéseihez kapcsolódik. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a hatályos szövegezés szerinti súlyosabb jogkövetkezmény Be. 565. § (2) bekezdése szerinti tilalma azonosítható lenne a súlyosítási tilalommal. Ugyanis a bűnösséget beismerő nyilatkozat előkészítő ülésen történő elfogadása esetén – valójában változatlan tartalommal – irányadó a Be. 565. § (2) bekezdése szerinti tilalom, melynek lényege az, hogy ebben az esetben a terhelt terhére beterjesztett ügyészi fellebbezés által megnyílt súlyosítás korlátját kifejezetten a vonatkozó eljárási szabályok szerint előterjesztett konkrét ügyészi indítvány (vádirat) képezi. Ekként a súlyosítási tilalom nyilvánvalóan nem azonosítható a súlyosabb jogkövetkezmény alkalmazásának tilalmával.

[25] A súlyosítási tilalom az eljárási törvény garanciális rendelkezése, és a jogorvoslat során kivételt határoz meg a felülbírálat terjedelmének általános szabályai alól. Alapvető tartalma, hogy a terhelt és a védő részére lehetővé teszi a fellebbezési jog kockázat nélküli gyakorlását, és kizárja azt, hogy ha az elsőfokú bíróság ítéletét csak a terhelt javára szóló fellebbezés támadta, a fellebbezés folytán alapvető érdemi kérdésekben a terheltre hátrányosabb másodfokú bírósági határozat születhessen (Be. 595. §).

[26] A Be. a súlyosítási tilalom megsértésének esetére lehetővé teszi a jogerős ügydöntő határozat felülvizsgálati indítvánnyal történő támadását. A felülvizsgálat azonban a Be. 565. § (2) bekezdése szerinti súlyosabb jogkövetkezményt tartalmazó törvénysértő határozat orvoslására nem vehető igénybe.

[27] A bűnösséget beismerő nyilatkozat előkészítő ülésen történő elfogadása esetén az ügyészség által indítványozottnál hátrányosabb büntetés kiszabása nem tekinthető a súlyosítási tilalom megsértésének, ezért nem tartozik a Be. 649. § (2) bekezdésében felsorolt eljárási szabálysértések közé, így felülvizsgálati eljárás alapja nem lehet. A hátrányosabb büntetés tilalmára vonatkozó rendelkezés megszegése csak a legfőbb ügyész által a törvényesség érdekében igénybe vehető jogorvoslattal lehetséges (BH 2020.64.III.; Kúria Bt.II.688/2019., Kúria Bt.II.218/2022.).

[28] A Kúria az iratok alapján megállapította, hogy a Baranya Vármegyei Főügyészség a 2023. június 30. napján kelt M.I.B.412/2022/52. számú vádiratában a Btk. 176. § (1) bekezdés IV. fordulat (3) bekezdése szerint minősülő kábítószer-kereskedelem büntette miatt emelt vádat a terhelttel szemben, és arra tett indítványt, hogy a bíróság a bűncselekmény előkészítő ülésen történő beismerése esetén a terhelttel szemben 8 év fegyházban végrehajtandó szabadságvesztést és 5 év közügyektől eltiltást szabjon ki (Pécsi Törvényszék 23.B.193/2023/1. számú irat 4. oldal).

[29] A 2023. szeptember 26. napján tartott előkészítő ülésen az ügyész a vádiratot és az abban foglalt – így a terhelt beismerése esetén alkalmazandó szankció vonatkozásában tett – indítványokat fenntartotta (Pécsi Törvényszék 23.B.193/2023/15. számú jegyzőkönyv 1. oldal 7. bekezdés).

[30] A terhelt a bűnösségét beismerte, a tárgyaláshoz való jogáról lemondott, és a bíróság a Be. 504. § (3) bekezdése szerint elfogadta a terhelt bűnösséget beismerő nyilatkozatát (Pécsi Törvényszék 23.B.193/2023/15-I. számú végzés).

[31] Ezt követően az ügyész a perbeszédében a vádiratban foglalt tényállást, minősítést és indítványokat – ekként a büntetésre vonatkozó indítványát is – fenntartotta (Pécsi Törvényszék 23.B.193/2023/15. számú jegyzőkönyv 3. oldal 9. bekezdés).

[32] A törvényszék a 23.B.193/2023/15. számú ítéletét az előkészítő ülésen meghozta, a terheltet 6 év 6 hónap szabadságvesztésre, valamint 7 év közügyektől eltiltásra ítélte, emellett vele szemben vagyonelkobzást rendelt el. A bíróság ítélete nyomban jogerőre emelkedett.

[33] A törvényszék tehát a közügyektől eltiltás tartamának meghatározása során túllépte a joghátrány mértékére a beismerő vallomás elfogadása előtt tett konkrét ügyészi indítványt.

[34] A beismerő vallomás elfogadásával a súlyosabb jogkövetkezmény alkalmazásának tilalma értelemszerűen beállt. Következésképpen a bíróság jogerős ítéletében megsértette a súlyosabb büntetés kiszabásának tilalmát rögzítő, a Be. 565. § (2) bekezdésében írt azon szabályt, miszerint a terhelttel szemben az ügyészi indítványban megjelölt szankciónál súlyosabb jogkövetkezmény nem alkalmazható.

[35] Mindezek alapján a megtámadott határozat a közügyektől eltiltás mellékbüntetés tartama tekintetében törvénysértő.

[36] Ekként a Kúria a Be. 667. § (1) bekezdése alapján a legfőbb ügyész törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslati indítványát a Be. 668. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen elbírálva, a Be. 669. § (2) bekezdés értelmében megállapította, hogy a Pécsi Törvényszék 23.B.193/2023/15. számú ítéletének a terhelttel szemben kiszabott közügyektől eltiltás tartamát megállapító rendelkezése törvénysértő, és a terhelttel szemben alkalmazott közügyektől eltiltás mellékbüntetés tartamát 5 évre enyhítette.

IV.

[37] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

Budapest, 2024. december 10.

Molnár Ferencné dr. s.k. a tanács elnöke, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. előadó bíró, Dr. Bartkó Levente s.k. bíró, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. bíró, Dr. Varga Eszter s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő

BÉ